C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.1a-64/2024 *Prima instanţă:* Judecătoria Soroca sediul Florești
Judecător Svetlana Bucur

D E C I Z I E
în numele Legii

18 iulie 2024 mun.Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

În componenţa :
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Ghenadie Liulca
Judecătorii Oleg Moraru
Viorel Pușcaș
Grefiera Inna Rădăuță
Cu participarea :
Procurorului Valentina Gavdiuc
Avocaților Vlad Vlaicu și Vadim Gligor

a judecat în *şedinţă de judecată* **publică** în ***ordine de apel***, apelul ***avocatului*** **Vlad Vlaicu** *în interesele* ***părților vătămate*** **Usturoi Fiodor**, **Colța Ionela**, **Panciuc Axenia**, declarat împotriva ***sentinței judecătoriei Soroca sediul Florești din 18.01.2024***, în cauza penală privind condamnarea lui:

Pastușac Olga *****,
*născută la *****, (IDNP *****), domiciliată în satul ***** de naționalitate moldoveană, studii medii, concubinaj, un copil minor la întreținere, neangajată în câmpul muncii, cetățeancă a Republicii Moldova, anterior nu a fost judecată,*
în baza art.179 alin.(2) CP al RM;

și

Cazacu Igor *****,
*născut la *****, (IDNP *****), domiciliat în satul ***** de naționalitate moldovean, studii medii incomplete, concubinaj, un copil minor la întreținere, neangajat în câmpul muncii, cetățean al Republicii Moldova, anterior nu a fost judecat,*
în baza art.179 alin.(2) CP al RM;

Termenul de judecare a cauzei:
În instanţa de fond: 22.10.2021 – 18.01.2024.
În instanţa de apel: 16.02.2024 – 18.07.2024.

Procedura de citare legal executată.

După expunerea esenţei cauzei de către judecătorul raportor, ţinînd cont de argumentele apelului, materialele cauzei, opiniile participanţilor la proces și prevederile legale, pentru expunere asupra apelului, Colegiul penal, -

C O N S T A T Ă :

Prin ***sentința Judecătoriei Soroca sediul Florești din 18.01.2024***, **Pastușac Olga** *****, a fost recunoscută vinovată în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(2) Cod Penal, și în baza acestei legi, i sa aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale, ceea ce constituie – 35 000 (treizeci și cinci mii) lei.

Pastușac Olga ***** a fost liberată de pedeapsa penală în temeiul Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Cazacu Igor *****, a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(2) Cod Penal, și în baza acestei legi, i sa aplicat o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale, ceea ce constituie – 35 000 (treizeci și cinci mii) lei.

Cazacu Igor ***** a fost liberat de pedeapsa penală în temeiul Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate Usturoi Fiodor, Colța Ionela și Panciuc Axenia cu privire la încasarea prejudiciului moral s-a admis parțial.

S-a încasat în mod solidar de la Pastușac Olga și Cazacu Igor în beneficiul părții vătămate Usturoi Fiodor suma de 10 000 (zece mii) lei, cu titlu de prejudiciul moral.

S-a încasat în mod solidar de la Pastușac Olga și Cazacu Igor în beneficiul părții vătămate Colța Ionela suma de 3 000 (trei mii) lei, cu titlu de prejudiciul moral.

S-a încasat în mod solidar de la Pastușac Olga și Cazacu Igor în beneficiul părții vătămate Panciuc Axenia suma de 1 000 (una mie) lei, cu titlu de prejudiciul moral.

S-a încasat în mod solidar de la Pastușac Olga și Cazacu Igor în beneficiul părții vătămate Usturoi Fiodor, cheltuielile judiciare ce constau din cheltuieli de asistență juridică în mărime de 10 000 (zece mii) lei și cheltuielile de transport în mărime de 3 000 (trei mii) lei.

Corpurile delicte: un CD DVD-R (cu înregistrări video), de păstrat la materialele cauzei penale pe toată perioada păstrării dosarului penal.

S-a aplicat în privința lui Pastușac Olga și Cazacu Igor măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara, ce se va menține până la definitivarea sentinței.

Inculpata **Pastușac Olga** *a fost condamnată pentru faptul*, că dânsa, la data de 23 decembrie 2020, în jurul orei 16:00, aflându-se în satul ***** în urma înțelegerii prealabile și împreună cu concubinul său – Cazacu Igor, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând în mod conștient survenirea acestora, în lipsa consimțământului proprietarului, lezând dreptul constituțional al persoanei prevăzut la art.29 din Constituția Republicii Moldova, conform căruia – domiciliul și reședința sunt inviolabile și nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau reședința unei persoane fără consimțământul acesteia, au pătruns ilegal în gospodăria unde locuiesc Usturoi Fiodor, Panciuc Axenia, Colța Diana și Colța Ionela, situată pe adresa sus indicată și la cerința stăpânului de a părăsi domiciliul, aceștia cu vehemență au refuzat, inițiind un conflict, privind restituirea unei datorii. În continuare, Pastușac Olga i-a aplicat cet.Usturoi Fiodor o lovitură cu pumnul în regiunea pieptului și cu palma în regiunea feței, cauzând-i durerii fizice, prin ce i-a îngrădit libertatea și inviolabilitatea domiciliului.

Inculpatul **Cazacu Igor** *a fost condamnat pentru faptul*, că dânsul, la data de 23 decembrie 2020, în jurul orei 16:00, aflându-se în sat. ***** în urma înțelegerii prealabile și împreună cu concubina sa – Pastușac Olga, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admițând în mod conștient survenirea acestora, în lipsa consimțământului proprietarului, lezând dreptul constituțional al persoanei prevăzut la art.29 din Constituția Republicii Moldova, conform căruia – domiciliul și reședința sunt inviolabile și nimeni nu poate pătrunde sau rămâne în domiciliul sau reședința unei persoane fără consimțământul acesteia, au pătruns ilegal în gospodăria unde locuiesc Usturoi Fiodor, Panciuc Axenia, Colța Diana și Colța Ionela, situată pe adresa sus indicată și la cerința stăpânului de a părăsi domiciliul, aceștia cu vehemență au refuzat, inițiind un conflict, privind restituirea unei datorii. În continuare, Pastușac Olga i-a aplicat cet.Usturoi Fiodor o lovitură cu pumnul în regiunea pieptului și cu palma în regiunea feței, cauzând-i durerii fizice, prin ce i-a îngrădit libertatea și inviolabilitatea domiciliului.

Legalitatea şi temeinicia sentinţei de condamnare a fost contestată cu apel în termenul şi ordinea prevăzută de art.401-402 Cod de procedură penală de către ***avocatul*** **Vlad Vlaicu** *în interesele* ***părților vătămate*** **Usturoi Fiodor, Colța Ionela, Panciuc Axenia**, care solicită admiterea cererii de apel, casarea integrală a sentinței judecătoriei Soroca sediul Florești din 18.01.2024, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri de aplicare a unei pedepse sub formă de privaţiune de libertate pe un termen de 3 ani inculpatului Cazacu Igor şi pe un termen de 3 ani inculpatei Postuşac Olga. Încasarea solidară din contul inculpaţilor Cazacu Igor şi Postuşac Olga a prejudiciului moral cauzat prin infracţiune în contul părţilor vătămate Usturoi Fiodor suma de 200 000 lei, Colţa Ionela suma de 100 000 lei şi Panciuc Axenia suma de 50 000 lei. Încasarea solidară din contul inculpaţilor Cazacu Igor şi Postuşac Olga în contul părţii vătămate Usturoi Fiodor cheltuielilor de asistenţă juridică în sumă de 81 669,35 lei pentru urmărirea penală şi prima instanţă şi cheltuielile pentru etapa de apel conform bonurilor anexate şi cele ce se vor anexa ulterior.

În apel ***avocatul*** a indicat, că consideră sentința ilegală și pasibilă de anulat în partea pedepsei penale, or, ea este una prea blândă, prejudiciile morale încasate prea mici, iar cheltuielile de asistenţă juridică sunt disproporţional de mici spre deosebire de activităţile efectuate pe caz şi sumele achitate de către părţile vătămate.

Declară, că acţiunile inculpaţilor sunt foarte grave, acestea fiind săvârşite cu intenţie directă, fără gram de respect faţă de proprietatea privată a părţilor vătămate, fără a lua în considerare faptul că nu are nici o tangenţă cu acestea, că acestea nu sunt de vină de conflictul pe care îl au inculpaţii cu Panciuc Ana.

Apărarea a relatat circumstanțele de fapt și a reiterat declarațiile victimelor.

Invocă, că instanţa de judecată la determinarea mărimii compensaţiei pentru prejudiciul moral nu a luat în consideraţie gravitatea suferinţelor psihice şi fizice cauzate părţilor vătămate; importanţa vitală a respectării dreptului la inviolabilitatea domiciliului recunoscut de art.29 al Constituţiei, drepturilor părţilor vătămate, şi anume, dreptul la sănătate, aceasta fiind grav dezechilibrat de inculpaţi; încălcarea onoarei, demnităţii şi reputaţiei părţilor vătămate; nivelul suportării de către părţile vătămate a suferinţelor psihice sau fizice, aceştea încuindu-se în casă la vederea inculpaţilor, pricinuirea vătămării corporale lui Usturoi Fiodor; felul vinovăţiei, şi anume, intenţia directă a inculpaţilor la săvârşirea infracţiunii.

Mai mult, declară, că instanţa de judecată nu a luat în considerare la stabilirea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc situaţia materială a inculpaţilor, aceştea fiind persoane ce au mari posibilităţi financiare, fiind persoane ce în localitate împrumută bani cu dobândă, fapt recunoscut în instanţa de judecată de

către inculpatul Cazacu Igor, care a recunoscut că i-a împrumutat lui Panciuc Ana suma de 4000 euro, altei rude a acesteia altă sumă etc., sunt ambii angajaţi în câmpul muncii peste hotare, deci au posibilităţi financiare pentru repararea unui prejudiciu real adus.

La fel indică, instanţa de judecată nu a mai luat în considerare faptul că repararea prejudiciului moral reprezintă satisfacţii echitabile destinate a compensa material suferinţele fizice ale părţii vătămate, ca urmare a acţiunilor infracţionale ale făptuitorului, la caz o reparare reală a suferinţelor pricinuite nu a existat, sumele acordate fiind unele derizorii, unele ce nu acoperă nici cheltuielile de asistenţă juridică suportate de părţile vătămate.

Totodată declară, în ceia ce priveşte cheltuielile de asistenţă juridică potrivit art.229 alin.(2) şi (4) al Codului de procedură penală, instanţa de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, achitarea cheltuielilor judiciare putând fi suportată şi de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă, în cazul condamnării cîtorva persoane în aceeaşi cauză, cheltuielile judiciare urmând a fi repartizate între aceştea.

Consideră, că cheltuielile de asistenţă juridică acordată de el sunt întemeiate, reale, necesare şi rezonabile, acestea fiind stabilite în baza Recomandării privind cuantumul onorariilor avocaţilor şi compensarea acestora de către instanţa de judecată care la p.5 prevede expres ca un diapazon recomandat rezonabil per oră de activitate ar fi între 50 şi 150 ora de asistenţă.

În speţa dată, luând în considerare faptul, că dosarul atât la etapa de urmărire penală, cât şi la etapa de judecare este în or.Floreşti, timpul de deplasare de la Facultatea de Drept, USM (sediul avocatului) şi până la Floreşti fiind de 2,5 ore tur şi 2,5 ore retur, s-a negociat cu clientul că se va achita doar asistenţa juridică efectivă 100 euro/ora, cu excepţia drumului, acesta după opinia avocatului fiind un onorariu corect, echitabil, rezonabil şi necesar. La caz, avocatul reprezintă interesele a 3 părţi vătămate Usturoi Fiodor, Panciuc Axenia şi Colţa Ionela, deci activităţile urmând a se efectua pentru 3 părţi vătămate, toate acestea fiind incluse în onorariul lui Usturoi Fiodor.

Mai mult, este de părerea, că comportamentul inculpaţilor de tergiversare a examinării cauzei a dus la cheltuieli suplimentare, cât şi comportamentul organului de urmărire penală, acesta fiind de rea credinţă, emiţând o ordonanţă de neâncepere a urmăririi penale vizibil ilegală, care evident a fost contestată şi cheltuielile de judecată au crescut.

Declară, că la materialele dosarului au fost prezentate rapoartele de plată unde se detaliază activităţile efectuate de avocat.

Astfel, consideră, că instanţa de judecată la stabilirea cuantumului onorariilor avocatului nu a luat în considerare complexitatea cauzei şi dificultatea întrebărilor

juridice ridicate de speţă; aportul avocatului la soluţionarea cauzei, or, anume plângerea avocatului Vlaicu Vlad a fost admisă de către procurorul ierarhic superior şi iniţiată cauza penală; timpul şi munca depusă de avocat, la cazul dat avocatul datorită faptului că profesează în mun.Chişinău, a depus efort maxim pentru a presta servicii în cazul dat.

Mai mult, cele stabilite de instanţa de judecată contravin onorariilor stabilite de către Uniunea Avocaţilor, care a prevăzut onorariul avocatului de la 70 la 170 euro ora de activitate; aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistenţa, anume aptitudinile şi insistenţa avocatului Vlaicu Vlad stand la baza dosarului dat; faptul în ce măsură munca avocatului în cauza respectivă îi limitează capacitatea de a lucra în alte dosare, dosarul dat ocupând foarte mult timp pentru deplasare, ceia ce a limitat avocatul în a activa în alte cauze; rezultatul obţinut, aceasta obţinând clasarea ordonanţei de refuz în pornirea urmăririi penale, obţinând recunoaştera vinovăţiei inculpaţilor de către instanţa de judecată; experienţa, reputaţia şi abilitatea avocatului, avocatul având o reputaţie ireproşabilă, fiind doctor în drept, conferenţiar universitar la Facultatea de Drept, Universitatea de Stat din Moldova, formator Uniunea Avocaţilor, Formator Institutul Naţional al Justiţiei, autor al peste 70 de lucrări ştiinţifice etc.

Declară, că instanţa de judecată a mai neglijat şi faptul, că munca depusă de avocat în speţa dată a fost una rezonabilă, nu a fost una exagerată, suma onorariilor nu sunt excesive de exemplu pentru pregătirea prezentei cereri de apel avocatul a activat 6 ore de fapt, spre plată punând 2 ore, iar după logica instanţei de la Floreşti, instanţa de apel ar urma a percepe pentru etapa de apel 20 euro, câte 10 euro de oră, neluând în considerare termenul de 5 ore de deplasare pentru prestarea unei ore de asistenţă juridică.

La data de **11.03.2024** în instanța de apel a parvenit referință din partea ***inculpaților*** **Cazacu Igor** și **Pastușac Olga**, care solicită respingerea apelului ca fiind nefondat. Totodată solicită examinarea cauzei în lipsa lor.

De asemenea, aceștea au mai înaintat cereri la 02 și 22 mai 2024, prin care au solicitat examinarea cauzei penale în ordine de apel în lipsa lor, confirmate de avocat.

La data de **18.03.2024** a parvenit referință din partea ***avocatului*** **Leonid Zaharii** *în interesele* ***inculpaților*** **Pastușac Olga** și **Cazacu Olga**, care își exprimă dezacordul cu apelul declarat, solicită a fi respins, cu menținerea sentinței instanței de fond, care este una echilibrată.

Procedura de citare legală a părților procesului penal a fost realizată.

Inculpații **Pastușac Olga** și **Cazacu Igor** la ședința de judecată nu s-au prezentat, depunând cereri de examinare în lipsă, confirmate de avocat.

Părţile vătămate **Usturoi Fiodor**, **Colța Ionela**, **Panciuc Axenia** la ședința de judecată nu s-a prezentat, fiind reprezentate de avocat.

Avocatul **Vlaicu Vlad** *în interesele* ***părților vătămate*** **Usturoi Fiodor**, **Colța Ionela**, **Panciuc Axenia** a solicitat admiterea apelului său pe motivele invocate.

În şedinţa instanţei de apel ***procurorul*** **Valentina Gavdiuc** a solicitat admiterea parțială a apelului avocatului părților vătămate în latura prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Avocatul **Vadim Gligor** a solicitat respingerea apelului declarat ca fiind nefondat.

Verificând legalitatea verdictului contestat şi temeinicia argumentelor formulate de apelant în raport cu materialele cauzei penale, ascultând pledoariile participanţilor la proces, Colegiul penal ajunge la următoarea concluzie :

În motivarea soluţiei adoptate, Colegiul penal reţine dispoziţia **art.415 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală** conform căruia: *(1) Instanţa de apel, judecînd cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: 2) admite apelul, casînd sentinţa parţial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), şi pronunţă o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanţă;*.

Potrivit prevederilor ***art.414 alin.(1) Cod de procedură penală****, (1) Instanţa de apel, judecînd apelul, verifică legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în baza probelor examinate de prima instanţă, conform materialelor din cauza penală, şi în baza oricăror probe noi prezentate instanţei de apel.*

Colegiul penal reţine şi prevederile pct.1) al **Hotărîrii Plenului CSJ** ***cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel nr.22 din 12 decembrie 2005***, potrivit căruia *conform capitolului IV, secţiunea 1 Cod de procedură penală apelul este o cale de atac ordinară, care poate fi folosită împotriva hotărîrilor pronunţate asupra fondului de către o instanţă judiciară inferioară, pentru ca pricina să fie supusă unei noi judecăţi, în vederea reformării hotărîrii nedefinitive. Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt şi de drept, întrucît odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atît în fapt, cît şi în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces şi la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicţia de al doilea grad asupra hotărîrii primei instanţe. Apelul este şi o cale de reformare a hotărîrii. În cazul admiterii lui, hotărîrea atacată este desfiinţată integral sau în parte, iar cauza va primi o nouă rezolvare în instanţa de apel. În baza apelului se face o nouă judecată în fond a cauzei, apreciindu-se probele din dosar, utilizîndu-se şi posibilitatea administrării de noi probe. Apelul este o cale de atac accesibilă oricărei persoane interesate (martor, expert,*

interpret ş.a.). El are ca efect imediat suspendarea executării hotărîrii atacate, de aceea trebuie folosit într-un termen scurt, fixat de lege.

Apelul ***avocatului*** **Vlad Vlaicu** *în interesele* ***părților vătămate*** **Usturoi Fiodor**, **Colța Ionela**, **Panciuc Axenia** a fost depus în termen.

Colegiul penal reține, că avocatul a atacat sentința doar în privința pedepsei penale, invocând blândețea ei și în partea acțiunii civile a pagubei morale, precum și cheltuielilor de asistență juridică, de aceia Colegiul penal se v-a expune doar la aceste aspecte.

Cu privire la argumentele apelului avocatului părților vătămate referitor la *blîndețea pedepsei*, Colegiul penal le consideră neîntemeiate.

Colegiul penal consideră, că judecînd cauza penală, instanţa de fond la momentul adoptării sentinţei a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele şi în mod obiectiv circumstanţele cauzei penale şi a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinenţei, concludenţei, utilităţii şi veridicităţii lor, iar toate în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungînd la concluzia privind vinovăţia inculpaților în faptele incriminate şi făcînd o încadrare juridică justă a acţiunilor lui **Pastușac Olga** și **Cazacu Igor** în baza art.179 alin.(2) Cod penal.

Asupra faptei infracționale, încadrării juridice, vinovăției inculpaților Pastușac Olga și Cazacu Igor în comiterea infracțiunii prevăzute de art.179 alin.(2) Cod penal, probelor și corpurilor delicte, Colegiul penal nu se v-a expune, deoarece sentința n-a fost atacată în aceste privințe.

Referitor la pedeapsa de amendă în mărime de 700 unități convenționalei, în raport cu circumstanțele faptei și personalitatea inculpaților Pastușac Olga și Cazacu Igor, Colegiul penal consideră că este proporțională, echitabilă și corespunde criteriilor de individualizare a pedepsei penale.

La stabilirea pedepsei penale, instanța de fond a dat deplină eficiență art.2, art.7, art.61, art.75-78 și art.179 alin.(2) Cod penal, circumstanțelor cauzei penale, personalității inculpaților și consecințelor infracțiunii.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei şi autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancţiunea articolului din Codul penal în baza căruia este condamnat inculpatul.

În aceeaşi ordine de idei se mai remarcă, că criteriile generale de individualizare a pedepsei sînt acele reguli, principii, prevăzute de Codul penal, de care instanţa de judecată trebuie să ţină seama la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei în cadrul operaţiunii de individualizare a acesteia, de aceea persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă legală, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia persoana a fost condamnată.

Categoria şi termenul (limita) de pedeapsă este stabilit în dependenţă de circumstanţele atenuante şi agravante, prevăzute de art.76-77 Cod penal a RM, precum şi efectele acestora prescrise în art.78 Cod penal.

Prin ***art.2 Cod penal*** este stabilit, că *(1) Legea penală apără, împotriva infracţiunilor, persoana, drepturile şi libertăţile acesteia, proprietatea, mediul înconjurător, orînduirea constituţională, suveranitatea, independenţa şi integritatea teritorială a Republicii Moldova, pacea şi securitatea omenirii, precum şi întreaga ordine de drept. (2) Legea penală are, de asemenea, drept scop prevenirea săvîrşirii de noi infracţiuni.*

Conform ***art.61 alin.(1) și (2) Cod penal*** se indică, *(1) Pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală şi un mijloc de corectare şi reeducare a condamnatului ce se aplică de instanţele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvîrşit infracţiuni, cauzînd anumite lipsuri şi restricţii drepturilor lor. (2) Pedeapsa are drept scop restabilirea echităţii sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvîrşirii de noi infracţiuni atît din partea condamnaţilor, cît şi a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferinţe fizice şi nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.*

Și ***art.7 alin.(1) Cod penal*** stabilește, că (*1) La aplicarea legii penale se ţine cont de caracterul şi gradul prejudiciabil al infracţiunii săvîrşite, de persoana celui vinovat şi de circumstanţele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea penală.*

Potrivit ***art.75 alin.(1) Cod penal***, *Persoanei recunoscute vinovate de săvîrşirea unei infracţiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod şi în strictă conformitate cu dispoziţiile Părţii generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei şi termenului pedepsei, instanţa de judecată ţine cont de gravitatea infracţiunii săvîrşite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanţele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influenţa pedepsei aplicate asupra corectării şi reeducării vinovatului, precum şi de condiţiile de viaţă ale familiei acestuia*.

In contextul prevederilor legale menționate, Colegiul penal ţine să indice, că pedeapsa este echitabilă cînd ea impune persoanei vinovate lipsuri şi restricţii ale drepturilor lui, proporţionale cu gravitatea infracţiunii săvîrşite şi este suficientă pentru restabilirea echităţii sociale, adică a drepturilor şi intereselor victimei, statului şi întregii societăţi, perturbate prin infracţiunea comisă.

Pedeapsa este echitabilă şi atunci cînd este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului şi prevenirea săvîrşirii de noi infracţiuni atît de către persoana vinovată, precum şi de alte persoane.

Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariţia unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire şi de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecinţe contrare scopului urmărit. De asemenea, o pedeapsă prea blîndă stabilită generează dispreţ faţă de ea şi nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului şi nici pentru prevenirea săvîrşirii de noi infracţiuni.

Din considerentele indicate şi ţinînd cont de analiza cumulativă a criteriilor de individualizare a pedepsei şi coroborarea probelor care furnizează informaţiile respective, precum şi indicarea temeiurilor care fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului, prin caracterul retributiv al pedepsei aplicate şi aşteptările societăţii faţă de actul de justiţie realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate, instanţa de apel consideră, că instanța de fond întemeiat a aplicat inculpaților Pastușac Olga și Cazacu Igor pedeapsa penală sub formă de amendă în mărime de 700 unități convenționale.

De asemenea, Colegiul penal va rămâne solidar cu soluția instanței de fond și în partea ce ține de aplicarea în privința inculpaților Pastușac Olga și Cazacu Igor a actului de amnistie.

Conform **art.107 Cod penal**, *(1) Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă şi asupra drepturilor persoanei vătămate. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvîrşirii de infracţiuni prevăzute la art.166[1] alin.(2)–(4), precum şi persoanelor care au săvîrşit asupra minorilor infracţiuni prevăzute la art.171–175[1], 201, 206, 208, 208[1] şi 208[2].*

Potrivit **art.1** și **art.2** al **Legii nr.243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenţei Republicii Moldova**, ***Art.1.*** *– (1) Prezenta lege se aplică condiţionat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate, precum şi persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probaţiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidenţa prevederilor art.2–5, 7, 8. (2) Aplicarea amnistiei faţă de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privinţa persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituţii care pune în executare pedeapsa, din reprezentanţi ai Administraţiei Naţionale a Penitenciarelor şi ai Inspectoratului Naţional de Probaţiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiţiei şi activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiţiei. (3) În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituţia care pune în executare pedeapsa iniţiază demersurile către instanţele de judecată competente privind*

aplicarea prevederilor prezentei legi. (4) Aplicarea amnistiei faţă de persoanele bănuite, învinuite se decide de procuror, la faza de urmărire penală, iar faţă de persoanele inculpate – de instanţa de judecată, la faza de judecare a cauzei. (5) Persoana bănuită, învinuită poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanţa de judecată privind examinarea posibilităţii aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de procuror. (6) Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanţa de judecată privind examinarea posibilităţii aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială. ***Art.2.*** *– (1) Procesele penale în privinţa infracţiunilor săvârşite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepţiile prevăzute de prezenta lege. (2) Procesul penal în privinţa infracţiunilor uşoare, mai puţin grave şi grave, săvârşite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data comiterii infracţiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. (3) Încetarea procesului penal conform alin.(1) şi (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate. (4) În privinţa persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)–(3) din prezentul articol, instanţa de judecată, la pronunţarea sentinţei, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătoreşti, vinovăţia inculpatului în săvârşirea infracţiunii a fost confirmată, inculpatul întruneşte criteriile stabilite la art.1 şi nu cade sub incidenţa art.6.*

Prin **art.389 alin.(4) pct.2) Cod de procedură penală**, *(4) Sentinţa de condamnare se adoptă: 2) cu stabilirea pedepsei şi cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal şi în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit.a), b), c), e), f) şi g) din Codul penal;.*

Colegiul penal, ținând cont de prevederile enunțate, consideră că obiectiv s-a concluzionat la speță, că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie nu sunt, iar inculpații Pastușac Olga și Cazacu Igor nu cad sub interdicţia reglementată la art.6 din prezenta lege.

Astfel, ținând cont că Pastușac Olga și Cazacu Igor întrunesc cerințele stipulate în art.1 și art.2 al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Colegiul penal concluzionează că instanța de fond just a dispus liberarea lui Pastușac Olga și Cazacu Igor de la executarea pedepsei penale stabilită.

Cu privire la argumentele apelului avocatului părților vătămate referitor la *paguba morală*, Colegiul penal le consideră parțial întemeiate, urmând să intervină în această soluție din alte motive decât cele declarate, deoarece paguba

morală s-a încasat în mod solidar, dar nu individual, precum și în cuantumul ei încasat solidar.

Colegiul penal reține, că potrivit **art.219 Cod de procedură penală**, *(1) Acţiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanţei de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acţiunea sau inacţiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvîrşirea acesteia. (2) Persoanele fizice şi juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acţiunile interzise de legea penală pot intenta o acţiune civilă privitor la despăgubire prin: 1) restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvîrşirii faptei interzise de legea penală; 2) compensarea cheltuielilor pentru procurarea bunurilor pierdute ori nimicite sau restabilirea calităţii, aspectului comercial, precum şi repararea bunurilor deteriorate; 3) compensarea venitului ratat în urma acţiunilor interzise de legea penală; 4) repararea prejudiciului moral sau, după caz, a daunei aduse reputaţiei profesionale. (3) Prejudiciul material se consideră legat de săvîrşirea acţiunii interzise de legea penală dacă el se exprimă în cheltuieli pentru: 1) tratamentul părţii vătămate şi îngrijirea acesteia; 2) înmormîntarea părţii vătămate; 3) plata sumelor de asigurare, indemnizaţiilor şi pensiilor; 4) executarea contractului de depozit al bunurilor. (4) La evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanţa de judecată ia în considerare suferinţele fizice ale victimei, gravitatea şi persistenţa suferinţelor psihice, inclusiv legate de incapacitatea de a se apăra pe sine ori alte persoane, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranţei în viaţă, pierderea onoarei prin defăimare, suferinţele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc. (6) Acţiunea civilă poate fi intentată în numele persoanei fizice sau juridice de către reprezentanţii acestora. (7) În caz de deces al persoanei fizice care este în drept de a intenta o acţiune civilă în procesul penal, acest drept trece la succesorii ei, iar în caz de reorganizare a persoanei juridice – la succesorul ei de drept. (8) Pretenţiile persoanelor fizice şi juridice prejudiciate nemijlocit prin fapta interzisă de legea penală au prioritate în raport cu pretenţiile statului faţă de făptuitor. (9) Organul de urmărire penală şi instanţa sînt obligate să aducă la cunoştinţă persoanei dreptul de a intenta acţiune civilă sau de a recurge la mediere pentru soluţionarea litigiului civil.*

În baza **art.221 alin.(1)-(3) Cod de procedură penală**, *(1) Acţiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părţii civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal pînă la terminarea cercetării judecătoreşti. (2) Acţiunea civilă se intentează faţă de bănuit, învinuit, inculpat, faţă de o persoană necunoscută care urmează să fie*

trasă la răspundere sau faţă de persoana care poate fi responsabilă de acţiunile învinuitului, inculpatului. (3) În cererea de intentare a acţiunii civile se arată cauza penală în procedura căreia urmează să fie intentată acţiunea civilă, cine şi către cine intentează acţiunea, valoarea acţiunii şi cerinţa de despăgubire. Dacă este necesar, partea civilă îşi poate concretiza pretenţiile.

Prin **art.225 alin.(1)-(3) Cod de procedură penală** este stabilit, că *(1) Judecarea acţiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acţiunii, se efectuează de către instanţa de competenţa căreia este cauza penală. (2) La adoptarea sentinţei de acuzare sau de aplicare a măsurilor de constrîngere cu caracter medical, instanţa soluţionează şi acţiunea civilă prin admiterea ei, totală sau parţială, ori prin respingere. (3) Odată cu soluţionarea cauzei penale, judecătorul este obligat să soluţioneze acţiunea civilă.*

În temeiul ***art.2036 și art.2037 Cod civil, coroborat cu art.219 alin.(4) Cod de procedură penală***, mărimea compensaţiei pentru prejudiciul moral se determină de către instanţă în funcţie de caracterul şi gravitatea suferinţelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăţie al făptuitorului prejudiciului şi de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea persoanei vătămate. Ţinînd cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogăţire fără just temei.

Conform ***art.387 alin.(1), (3) Cod de procedură penală***, *(1) O dată cu sentinţa de condamnare, instanţa de judecată, apreciind dacă sînt dovedite temeiurile şi mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acţiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. (3) În cazuri excepţionale cînd, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părţii civile, ar trebui amînată judecarea cauzei, instanţa poate să admită, în principiu, acţiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanţa civilă.*

La caz, instanța de apel se va referi la prevederile ***art.1998 alin.(1) Cod civil*** conform căruia *(1) Cel care acţionează faţă de altul în mod ilicit, cu vinovăţie este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, şi prejudiciul moral cauzat prin acţiune sau omisiune.*

Reieșind din prevederile legale menționate mai sus, materialele cauzei penale, argumentele acțiunii civile a părții vătămate, argumentele inculpaților, opiniile avocaților și procurorului expuse în ordine de apel, Colegiul penal susține ideea, că în cazul dat răspunderea pentru daunele morale o poartă inculpații Pastușac Olga și Cazacu Igor și consideră că acțiunea civilă de încasare a prejudiciului moral înaintată de partea vătămată corect a fost admisă parțial, doar că urmează a fi încasată de la inculpați în mod individual, dar nu solidar.

Colegiul penal consideră că de la inculpați urmează a fi încasat prejudicial moral în mod individual, după cum urmează: de la Pastușac Olga în beneficiul

părții vătămate Usturoi Fiodor suma de 5000 (cinci mii) lei, în beneficiul părții vătămate Colța Ionela suma de 1500 (una mie cinci sute) lei și în beneficiul părții vătămate Panciuc Axenia suma de 500 (cinci sute) lei și de la Cazacu Igor în beneficiul părții vătămate Usturoi Fiodor suma de 5000 (cinci mii) lei, în beneficiul părții vătămate Colța Ionela suma de 1500 (una mie cinci sute) lei și în beneficiul părții vătămate Panciuc Axenia suma de 500 (cinci sute) lei în calitate de prejudiciu moral.

Suma despăgubirilor morale menționate vor fi o despăgubire echitabilă și corespunde circumstanțelor cauzei penale, caracterului şi gravității suferinţelor fizice și psihice cauzate persoanelor vătămate, gradului de vinovăţie ale făptuitorilor, urmărilor cauzate prin infracțiune și măsurii în care compensarea poate aduce satisfacerea efectivă.

În speța dată sa urmărit scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă și pentru a nu se ajunge la o îmbogăţire fără just temei.

Mai mult ca atît, suma pagubei morale a fost stabilită și în reieșind din practica judiciară pe asemenea categorii de infracțiuni, precum și în raport cu alte infracțiuni unde se încasează pagube morale.

Cu privire la argumentele apelului avocatului părților vătămate referitor la *cheltuielile de asistență juridică*, Colegiul penal le consideră neîntemeiate.

Colegiul penal susține soluția instanței de fond de încasare a sumei de 10000 lei în calitate de cheltuieli de asistență juridică.

Instanța de fond a motivat suficient de clar soluția, făcând referire la legislația națională, jurisprudența CtEDO în raport cu circumstanțele cauzei penale.

Potrivit **art.227 Cod de procedură penală**, *(1) Cheltuieli judiciare sînt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfăşurări a procesului penal. (2) Cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părţii vătămate, reprezentanţilor lor, experţilor, specialiştilor, interpreţilor, traducătorilor şi asistenţilor procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea şi cercetarea corpurilor delicte; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenţei juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei judiciare sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acţiunilor procesuale în cauza penală. (3) Cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.*

Conform **art.229 Cod de procedură penală**, *(1) Cheltuielile judiciare sînt suportate de condamnat sau sînt trecute în contul statului. (2) Instanţa de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepţia sumelor*

plătite interpreţilor, traducătorilor, precum şi apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistenţă juridică garantată de stat, atunci cînd aceasta o cer interesele justiţiei şi condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată şi de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum şi de persoana în privinţa căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare. (3) Instanţa poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parţial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influenţa substanţial asupra situaţiei materiale a persoanelor care se află la întreţinerea lor. (4) În cazul condamnării cîtorva persoane în aceeaşi cauză, cheltuielile judiciare se repartizează în dependenţă de vinovăţia, gradul de răspundere şi situaţia materială a fiecăreia din ele. (5) În cazul încetării urmăririi penale în urma împăcării părţii vătămate cu învinuitul, inculpatul, instanţa de judecată poate trece cheltuielile judiciare în sarcina părţii vătămate, a învinuitului, inculpatului sau numai a uneia din părţi. (6) În caz de deces al condamnatului pînă la intrarea în vigoare a sentinţei, cheltuielile judiciare nu pot fi puse în sarcina succesorilor lui. (7) În cazul condamnaţilor minori, pot fi obligaţi la achitarea cheltuielilor judiciare părinţii sau tutorii minorului condamnat dacă se constată că ei au avut neajunsuri serioase la îndeplinirea obligaţiilor lor faţă de minor.

Deci, cheltuielile judiciare pentru acordarea asistenței juridice părților vătămate trebuie să fie restituite de inculpați, doar că aceste cheltuieli trebuie să fie reale în raport cu circumstanțele cauzei penale.

În jurisprudența sa, și anume, *cauza OFERTA PLUS SRL c. MOLDOVEI din 12 februarie 2008,cauza LUPĂCESCU ŞI ALŢII c. MOLDOVEI din 21 martie 2006, cauza AMIHALACHIOAIE c. MOLDOVEI din 20 aprilie 2004, etc.*, Curtea Europeană pentru apărarea drepturilor omului a indicat, că pentru ca cheltuielile de asistență juridică să fie restituite, ele trebuie să fie angajate, necesare şi rezonabile ca mărime.

Prin **pct.15** al ***Recomandărilor privind cuantumul onorariilor avocaților și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică***, aprobate prin *Hotărîrea nr.19-02/27.05.2022 din 27.05.2022*, este stabilit, că pornind de la practica CEDO, cheltuielile pentru asistența juridică trebuie să fie necesare, realment angajate și rezonabile ca mărime.

Cheltuielile pretinse de avocatul Vlad Vlacu pentru apărarea drepturilor și intereselor părților vătămate în sumă de 81669,35 lei sunt excesive în raport cu circumstanțele cauzei penale.

Or, instanța de fond a luat în considerație comiterea de către inculpați a unei infracțiuni mai puțin grave care nu este de o complexitate sporită, numărul

ședințelor de judecată lucrative și cantitatea serviciilor acordate, criterii care permit întemeiat de stabili că suma respectivă este excesivă.

Totodată, Colegiul penal reține, că avocatul a pregătit apelul scris și a participat în ședința de judecată a instanței de apel, prezentând dovada cheltuielilor de asistență juridică de 3932,94 lei, care urmează a fi încasate în mod solidar de la inculpați.

În rest, sentința urmează a fi menținută fără modificări.

Pentru motivele expuse, în temeiul art.415 alin.(1) pct.2) și art.416-418 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,-

D E C I D E :

Apelul ***avocatului*** **Vlad Vlaicu** *în interesele* ***părților vătămate*** **Usturoi Fiodor, Colța Ionela, Panciuc Axenia**, declarat împotriva ***sentinței Judecătoriei Soroca sediul Florești din 18.01.2024***, *în cauza penală în privința lui* **Pastușac Olga și Cazacu Igor**, se admite, inclusiv din alte motive decât cele declarate, cu casarea parțială a sentinței în latura pagubei morale, rejudecarea cauzei penale și adoptarea unei noi hotărîri, după cum urmează:

Acțiunea civilă înaintată de părțile vătămate Usturoi Fiodor, Colța Ionela și Panciuc Axenia cu privire la încasarea prejudiciului moral se admite parțial.

Se încasează de la Pastușac Olga în beneficiul părții vătămate Usturoi Fiodor suma de **5000 (cinci mii) lei**, în beneficiul părții vătămate Colța Ionela suma de **1500 (una mie cinci sute) lei** și în beneficiul părții vătămate Panciuc Axenia suma de **500 (cinci sute) lei** cu titlu de prejudiciul moral.

Se încasează de la Cazacu Igor în beneficiul părții vătămate Usturoi Fiodor suma de **5000 (cinci mii) lei**, în beneficiul părții vătămate Colța Ionela suma de **1500 (una mie cinci sute) lei** și în beneficiul părții vătămate Panciuc Axenia suma de **500 (cinci sute) lei** cu titlu de prejudiciul moral.

Se încasează în mod solidar de la Pastușac Olga și Cazacu Igor în beneficiul părții vătămate Usturoi Fiodor suma de **3932,94 lei** în calitate de cheltuieli pentru asistența juridică în instanța de apel.

În rest, sentința se menține fără modificări.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia motivată este pronunţată public şi înmânată părţilor la 18.07.2024.

Preşedintele de şedinţă, judecătorul: Ghenadie Liulca

Judecătorii: Oleg Moraru

Viorel Pușcaș